

Επιστολή διαμαρτυρίας των Επιστημονικών Ενώσεων των Φυσικών Επιστημών για τις προτεινόμενες αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα

Αθήνα 30 – 10 – 2017

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ: Κ. Α. ΤΣΙΠΡΑ

Αξιότιμε Κύριε Πρωθυπουργέ

Εμείς οι Επιστημονικές Ενώσεις Βιοεπιστημόνων, Φυσικών και Χημικών, οι οποίες εκπροσωπούμε περισσότερους από 60.000 επιστήμονες απευθυνόμαστε σε σας σε μία έσχατη προσπάθεια να εισακουστούν οι θέσεις μας σχετικά με τις επικείμενες αλλαγές στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, παίρνοντας αφορμή και το θάρρος από την διακηρυγμένη προς τον Πρόεδρο Ομπάμα θέση σας, ότι το όχημα για την ανάπτυξη είναι η Εκπαίδευση στις Φυσικές Επιστήμες.

Δηλώνουμε βαθύτατα προσβεβλημένες από:

- Τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν, στις οποίες οι θέσεις μας στον επίσημο διάλογο αγνοήθηκαν, παρά την συνέπεια και την προθυμία που επιδείξαμε στο να συνεισφέρουμε δωρεάν και με όλες μας τις δυνάμεις στον σχεδιασμό εκπαιδευτικού συστήματος, αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών κατά επιστημονικό αντικείμενο και σχολικών βιβλίων,
- Το περιεχόμενο των αλλαγών που μας έχουν γίνει γνωστές, οι οποίες θεωρούμε ότι οδηγούν σε υποβάθμιση την εκπαίδευση, περιθωριοποίηση τους Έλληνες μαθητές και ανυπολόγιστες συνέπειες για το κοινωνικό και οικονομικό μέλλον της χώρας,
- Την αδιάλλακτη και αλαζονική στάση, κυρίως του ΙΕΠ, αλλά και των συμβούλων του Υπουργού, οι οποίοι υποτιμώντας την νοημοσύνη μας επιχειρήσαν να μας πείσουν ότι η περιθωριοποίηση των Φυσικών Επιστημών που επιχειρείται με το σχέδιο νόμου, είναι αναβάθμιση, όπως προτάσσουν όλοι οι Διεθνείς Οργανισμοί.

Κύριε Πρωθυπουργέ,

Το σχέδιο νόμου με αυτές τις αλλαγές που έχουν γίνει γνωστές δεν μπορεί να αποτελέσει βάση συζήτησης (αναλυτικά ακολουθούν οι θέσεις μας) .

Έχοντας βαθιά πεποίθηση ότι η πίστη σας στην αξία και την σημασία των Επιστημών για την ανασυγκρότηση του παραγωγικού ιστού της χώρας σε ορθολογική, βιώσιμη και αειφόρα κατεύθυνση, αλλά και για την εκπαίδευση του νοήμονα, υπεύθυνου και δημοκρατικού πολίτη του 21^{ου} αιώνα είναι αδιαμφισβήτητη, ζητούμε ακρόαση, ώστε να σας ενημερώσουμε αναλυτικά και να απαντήσουμε σε όλες τις ερωτήσεις σας.

Είμαστε βέβαιοι ότι η παρέμβασή σας, θα είναι καθοριστική και θα στοχεύει σε μία σύγχρονη εκπαίδευση που θα οδηγήσει τη χώρα με σταθερότητα σε βιώσιμη ανάπτυξη με γερά θεμέλια.

ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ και Η ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΙΕΠ

Οι Επιστημονικές Ενώσεις (ΕΕ) έχουν ως στόχο το ελληνικό σχολείο να εκπαιδεύει τον ενημερωμένο και ολοκληρωμένο πολίτη, ο οποίος θα είναι εγγράμματος σε γλώσσα, μαθηματικά και φυσικές επιστήμες, και τον μελλοντικό επιστήμονα που θα μπορεί να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του 21ου αιώνα.

Δεν μπορεί παρά να αναφερθεί ό,τι τόσο η Ευρωπαϊκή Ένωση, όσο και η UNESCO και ο OECD (ΟΟΣΑ) έχουν επισημάνει από το 2008 με επαναλαμβανόμενες εκκλήσεις, μελέτες και ντιρεκτίβες την ανάγκη να αυξηθεί η μελέτη των Φυσικών Επιστημών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση σε όλη την Ευρώπη. Η παρότρυνση αυτή για την αναβάθμιση των Φυσικών Επιστημών στα προγράμματα σπουδών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση είναι απόρροια ερευνών, οι οποίες αναδεικνύουν τον ρόλο των Φυσικών Επιστημών:

- στην ανάπτυξη της έρευνας και την ενίσχυση της καινοτομίας, που είναι προϋποθέσεις για την βιώσιμη και αειφόρα ανάπτυξη και την διατήρηση του βιοτικού επιπέδου της Ευρώπης, όπως άλλωστε έχει αναφέρει και ο ίδιος ο Πρωθυπουργός,
- στην καλλιέργεια ορθολογικής/δομικής σκέψης που είναι προϋπόθεση για τη διαμόρφωση ενός ελεύθερου ορθολογικού και υπεύθυνου ανθρώπινου υποκείμενου με ηθική και συνειδησιακή αυτονομία, το οποίο θα εγγυάται και την Δημοκρατία.

Στην Ευρώπη η διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών καταλαμβάνει κατά μέσο όρο το **22,00% του ωρολογίου προγράμματος στην υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση**, ενώ στην χώρα μας οι **Φυσικές Επιστήμες καταλαμβάνουν 13,53%** του προγράμματος και **το προτεινόμενο σχέδιο για την Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση τείνει να τις συρρικνώνει ακόμη περισσότερο.**

Με δεδομένη τη θέση των ΕΕ για την αξία και την αναγκαιότητα της διδασκαλίας των Φυσικών Επιστημών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση κατέληξαν στις ακόλουθες θέσεις:

1. Οι αλλαγές θα πρέπει να γίνονται οργανωμένα και συστηματικά από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση προς το εξεταστικό σύστημα, ώστε να τις διατρέχει ενιαία φιλοσοφία και να είναι αποτελεσματικές, υπό την έννοια της αλλαγής του παραδείγματος και άρα και της στάσης της εκπαιδευτικής κοινότητας (μαθητών και εκπαιδευτικών).

Στο θέμα αυτό ο Πρόεδρος του ΙΕΠ υποστήριξε ότι ο σχεδιασμός του εκπαιδευτικού συστήματος θα ξεκινήσει από την Β' τάξη του Λυκείου και θα διατρέξει όλο το εκπαιδευτικό σύστημα, φθάνοντας μέχρι το νηπιαγωγείο, όπως είπε χαρακτηριστικά. Στις ερωτήσεις των εκπροσώπων για το περιεχόμενο της Β Λυκείου, το οποίο δεν γνωρίζαμε επίσημως, μας υποσχέθηκε ότι θα ζητήσει να ενημερωθούμε, χωρίς μέχρι σήμερα να έχουμε επίσημη ανατροφοδότηση.

2. Για την υιοθέτηση οποιασδήποτε αλλαγής είναι απαιτούμενη η αποτίμηση της προηγούμενης, ώστε με οργανωμένο και συστηματικό τρόπο να αξιοποιηθούν τα θετικά της σημεία και να βελτιωθούν τα προβληματικά. Το σημερινό σύστημα έχει λειτουργήσει μόνο δύο χρόνια, και παρότι υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις βελτίωσης του επιπέδου των φοιτητών στις σχολές και τα τμήματα των Θετικών Επιστημών, δεν έχει ακόμη αξιολογηθεί. Οι αλλαγές, ιδίως αν δεν στηρίζονται σε επιστημονικά δεδομένα, δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι θα βελτιώσουν και δεν θα αποδιοργανώσουν εντελώς το σχολείο.

Ουδμία τοποθέτηση έγινε επί του θέματος από πλευράς ΙΕΠ , παρά μόνο αναφορά στην πολιτική απόφαση του Υπουργείου ότι η σημερινή Γ Λυκείου δεν λειτουργεί και επομένως πρέπει να αναδιαρθρωθεί πάση θυσία.

3. Ο περιορισμός του αριθμού των μαθημάτων δεν αποτελεί ικανή και αναγκαία συνθήκη για τον περιορισμό των φροντιστηρίων, αλλά αντίθετα είναι πιθανόν να δημιουργήσει πολύ πιο εκτεταμένη ανάγκη φροντιστηριακών μαθημάτων για τα εξάωρα μαθήματα και πολύ μεγαλύτερο άγχος στους μαθητές, διότι μία ενδεχόμενη αποτυχία σε ένα από αυτά τα μαθήματα θα έχει μεγάλο κόστος για τον υποψήφιο.
4. Σε κάθε περίπτωση, οι προτεινόμενες αλλαγές οφείλουν να διασφαλίζουν **την βασική αρχή της ισότιμης πρόσβασης των υποψηφίων στα τμήματα και στις σχολές, και να μην προβλέπουν παράλληλες διαδρομές στο ίδιο πεδίο.**

Το σχέδιο που έχει δει το φως της δημοσιότητας προβλέπει με την δυνατότητα εισαγωγής σε σχολές των Θετικών Επιστημών και των Πολυτεχνείων από τρεις (3) διαφορετικές διαδρομές, δηλαδή συνδυασμούς μαθημάτων διαφορετικής βαρύτητας, παρά το γεγονός ότι αυτή ακριβώς την παθογένεια που είχε δημιουργήσει πολύ σοβαρά προβλήματα στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση θεράπευσε ο νόμος Μπαλάτ.

5. Είναι απαραίτητη η αύξηση των ωρών της διδασκαλίας των Φυσικών Επιστημών τουλάχιστον στον Μ.Ο. των χωρών της Ε.Ε.

Παρότι ο Πρόεδρος του ΙΕΠ παραδέχθηκε ότι υπάρχει αίτημα για την αύξηση των ωρών διδασκαλίας των ΦΕ στην Ευρώπη, δεν απάντησε στις έντονες πιέσεις όλων των εκπροσώπων για το Ελληνικό σχολείο το οποίο υπολείπεται αυτή τη στιγμή και με το υπό συζήτηση σχέδιο συρρικνώνεται ακόμη περισσότερο. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι με βάση αυτά που είδαν το φως της δημοσιότητας οι έξι (6) ώρες Φυσικής – Χημείας- Βιολογίας Γενικής Παιδείας της Β Λυκείου, γίνονται τέσσερις (4) ώρες ενός μαθήματος με τον τίτλο «ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ», χωρίς περιεχόμενο προς το παρόν, αλλά που η σχέση του με τις ΦΕ είναι τουλάχιστον αμφισβητούμενη.

Είναι προφανές ότι οι Φυσικές Επιστήμες θυσιάζονται, ως άλλη Ιφιγένεια εν Αυλίδι, στην Ελληνική Εκπαίδευση στο όνομα:

- Της, πράγματι δύσκολης, προσπάθειας διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού
- Συντεχνιακών πιέσεων κλάδων για διεύρυνση των θέσεων εργασίας ή εργασιακή διέξοδο προς την Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
- Προσωπικών επιλογών και ιδεοληψιών συγκεκριμένων ατόμων.

6. Σε καμία περίπτωση δεν είναι αποδεκτή η ενοποίηση των ειδικοτήτων ΠΕ04, όπως προβλέπεται από το σχέδιο, διότι αυτό θα σημάνει υποβάθμιση των γνωστικών αντικειμένων και περαιτέρω απαξίωση του Λυκείου.

Η ανάκτηση του κύρους του Λυκείου, η οποία αποτελεί τον διακηρυγμένο σε όλους τους τόνους στόχο του Υπουργού, δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί σε ένα υποβαθμισμένο γνωστικά σχολείο όπου

- Είτε οι διδάσκοντες θα είναι ανεπαρκείς, γιατί θα διδάσκουν μαθήματα εκτός των δικού τους γνωστικού πεδίου,

- *Είτε τα ίδια τα επιστημονικά αντικείμενα θα υποβαθμιστούν στο τραπέζι του Προκρούστη, ώστε να μπορεί να τα διδάξει όποιος είναι διαθέσιμος.*

Στην ηλικία των 16 ετών, διεθνώς, αλλά και στην Ελλάδα, οι μαθητές έχουν την γνωστική δομή και την ωριμότητα να διδαχθούν τους νόμους, τους κανόνες και τις μεθόδους, δηλαδή την πειθαρχία των Επιστημών σε αρχικό επίπεδο, ώστε να διερευνήσουν τις δεξιότητες και τις επιθυμίες για τις περαιτέρω σπουδές ή τον εργασιακό τους βίο και σε αυτό χρειάζονται καθοδήγηση από δασκάλους που κατέχουν το αντικείμενο της διδασκαλίας τους σε βάθος.

7. Η ενοποίηση επιστημονικών αντικειμένων με διαφορετική δομή, περιεχόμενο, μεθόδους και μεθοδολογία, όπως η Χημεία/Βιολογία δεν είναι επιστημονικά και επιστημολογικά αποδεκτή. Η επίσημη απάντηση του ΙΕΠ ξεπερνά κάθε έννοια κριτικής σε αυτούς που είναι αρμόδιοι για την χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής σε μία χώρα που παλεύει να ξεπεράσει την οικονομική, κοινωνική και κρίση αξιών.

Η επίσημη απάντηση του ΙΕΠ ήταν ότι για καθαρά πρακτικούς λόγους (αδυναμία συγκρότησης τμημάτων στις εν λόγω τάξεις) τα αντικείμενα της Χημείας και της Βιολογίας, που είναι σαφώς διακριτά μεταξύ τους αντικείμενα, θα είναι δίωρα και, αντιστοίχως, τρίωρα.

Είναι προφανές το ΙΕΠ δεν το απασχολεί:

- **ότι το αν κάποιος θα σπουδάσει *γιατρός ή φαρμακοποιός θα το καθορίζει σε ποσοστό 26,67% η ΓΛΩΣΣΑ και 13,33% η Χημεία και 13,33% η Βιολογία.***
- *στη Β Λυκείου προβλέπονται 10 μαθήματα εμβάθυνσης, δηλαδή περίπου 120 δυνατοί συνδυασμοί, οι οποίοι καθιστούν το σχολείο ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ με επισκέπτες καθηγητές και περιπατητικούς μαθητές (μόνο η ΧΗΜΕΙΑ/ΒΙΟΛΟΓΙΑ δεν του βγαίνει),*
- *ούτε ότι από τα 10 μαθήματα εμβάθυνσης ο μαθητής θα μπορεί να επιλέξει ελεύθερα τα τρία, χωρίς κανένα περιορισμό, επομένως μπορεί να μην επιλέξει κανένα από τα μαθήματα των Φυσικών Επιστημών.*

8. Τέλος, ένα εξαιρετικά σημαντικό θέμα αφορά στην διαδικασία εκπόνησης των σχεδίων για το Εκπαιδευτικό Σύστημα, διότι η διαδικασία διασφαλίζει τη-Δημοκρατία και άρα δημιουργεί προϋποθέσεις συναίνεσης.

Στα θέματα αυτά που αφορούν στην ουσία της Δημοκρατίας, υπάρχουν σοβαρά αναπάντητα ερωτήματα:

- Εκπροσωπούνται όλες οι ειδικότητες στις επιτροπές σχεδιασμού του εκπαιδευτικού συστήματος, ώστε να αποφεύγονται νεποτισμοί, αντιεπιστημονικές προσεγγίσεις και συντεχνιακές εξυπηρετήσεις;
- Γιατί δεν έγιναν ανοικτές προκηρύξεις για την εκπόνηση Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών για Πανεπιστημιακούς και προσκλήθηκαν συγκεκριμένα άτομα, όπως μετά από μεγάλη προσπάθεια μας αποκάλυψε ο Πρόεδρος του ΙΕΠ, από ποιους και με ποιες διαδικασίες;

Διασφαλίστηκε και με ποιον τρόπο ότι αυτοί που προσκλήθηκαν γνωρίζουν τις γνωστικές απαιτήσεις της εκπαιδευτικής βαθμίδας (Λύκειο) για την οποία εκλήθησαν με βάση τις διεθνείς προδιαγραφές;

- Γιατί αγνοούνται **συστηματικά οι θέσεις και τα υπομνήματα που κατέθεσαν οι επιστημονικές ενώσεις (ΕΕ) στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων**, καθώς και στις επιτροπές που θα εκπονήσουν τα ΑΠΣ;

Είναι εξαιρετικά υποτιμητικό για τον επιστημονικό κόσμο να αγνοούνται προκλητικά και στο σύνολό τους οι θέσεις των εκπροσώπων του, τις οποίες με προθυμία κατέθεσαν στον επίσημο διάλογο, διότι δυστυχώς αποδεικνύεται ότι ο διάλογος ήταν προσχηματικός και οι ΕΕ έπαιξαν απλά έναν νομιμοποιητικό τρίτο ρόλο.

Ο Πρόεδρος του ΙΕΠ ήταν κατηγορηματικός ότι οι ΕΕ δεν θα συμμετάσχουν στην εκπόνηση Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών (ΑΠΣ), αλλά θα ενημερώνονται τακτικά και για κάθε στάδιο της προετοιμασίας τους.